

לכבוד,
אלי כהן, שר האנרגיה
עידית סילמן, השרה להגנת הסביבה
מנכ"ל משרד האנרגיה, יוסי דיין
אמיר שביט, יושב ראש רשות החשמל, משרד האנרגיה
שאול גולדשטיין, מנכ"ל חברת נגה
אבי חיים, סמנכ"ל תעשיות וניהול סיכונים, המשרד להגנת הסביבה
שרון חצור, סמנכ"לית תכנון, מדיניות ואסטרטגיה, משרד האנרגיה
רון אייפר, ראש החטיבה לאנרגיה מקיימת, משרד האנרגיה
רעות רבי, ראש אגף איכות אוויר, המשרד להגנת הסביבה
גיל פרואקטור, ראש אגף בכיר היערכות לשינויי אקלים מיטיגציה, המשרד להגנת הסביבה
אלון סטמלר, הממונה על היתרי פליטה, המשרד להגנת הסביבה

הנדון: התנגדות נחרצת וחריפה לדחיית הפסקת פעילות היחידות הפחמיות ("מתכונת שימור") 1-4 באורות רבין לשנת 2035

1. להבנתנו, לאחרונה מתקיים שיח בין גורמים במשרד האנרגיה בהובלת חברת "נגה" שמטרתו **לדחות את תאריך היעד להפסקת פעילות היחידות הפחמיות 1-4 (מעבר למתכונת "שימור") - משנת 2026 לשנת 2035 - כמעט עשור!** טענת המבקשים לדחות את הפסקת השימוש בפחם היא קידום "הביטחון האנרגטי", שכן האיומים על משק החשמל מצריכים לכאורה את המשך ההסתמכות על פחם לייצור חשמל. ככל הידוע לנו, הטענה הזו מתבססת על כך שאסדות הגז נמצאות תחת איום ולכן מצריכות את יבוא הפחם לצורך גיוון מקורות.
2. מפתיע כי חברת נגה, האמונה על אמינות אספקת חשמל, סבורה שתחנות כוח ישנות בניצול אנרגטי נמוך מאוד שהוקמו במאה שעברה (!), ומרוכזות בשני אתרים בלבד, מהוות פתרון לייצור חשמל בעיתות מלחמה שמאופיינת באיומי טילים ורקטות. למעשה, הן סובלות מאיום זהה: **רק בתחילת החודש נחשף כי החות'ים בתימן שיגרו טיל לעבר תחנת הכוח אורות רבין במטרה לפגוע ולהשבית אותה.**¹ המציאות בשטח חושפת את הסתירה המהותית בטענות אלו. עצם ריכוז ייצור האנרגיה בתחנה פיזית גדולה, פחמית וחשופה, הוא זה שיוצר מטרה ברורה לאיומים ביטחוניים ומגביר את הפגיעות של משק החשמל. יתרה מזו, הפחם עצמו מיובא בדרך הים, בצורה שגם היא פגיעה בעת מלחמה. וטרם הזכרנו משמעויות של חרמות מסיבות גיאופוליטיות, כפי שאנו חווים במלחמה הנוכחית, שהופכות גם את המקור הזה לבלתי יציב בעת מלחמה.²
3. האבסורד גובר לאור דבריו של מנכ"ל נגה בעצמו, שהיה עד לאחרונה שאול גולדשטיין. לפיו: **"אם נסראללה רוצה להפיל את רשת החשמל של ישראל... הוא לא צריך אפילו כטב"מ מצלם, הוא קורא למהנדס חשמל ושואל אותו איפה הנקודות הכי קריטיות בישראל".**³ אבסורד נוסף הוא חזרה לאחר מבחינה אנרגטית ובריאותית דווקא עכשיו, לאחר שצבאית מצבה של ישראל השתפר לאין ערוך אל מול האיום מצד חיזבאללה, כשמרבית הארסנל שלו הושמד במלחמה זו.^{4,5}

¹ לוצקי, נ'. (2025, ינואר). [החות'ים: יעד הטיל ששוגר הלילה - תחנת הכוח בחדרה](#). ynet.

² מוסטקי, ע'. (2024, יוני). [קולומביה מממשת את האיום ועוצרת את יצוא הפחם לישראל](#). כלכליסט.

³ מוסטקי, ע'. (2024, יוני). [מנכ"ל נגה: "אחרי 72 שעות בלי חשמל אי אפשר לגור כאן": מנכ"ל חברת החשמל: "מנותק מהמציאות"](#). כלכליסט.

⁴ כהן, ג'. (2024, אוקטובר). [בישראל סבורים: חיזבאללה איבד כ-70% מארסנל הרקטות לטווח בינוני](#). כאן חדשות.

⁵ זיתון, י'. (2024, אוקטובר). [צה"ל: פגענו ב-70% מהכטב"מים של חיזבאללה](#). ynet.

4. היתר הפליטה של תחנת הכח חודש לפני שנה, בחודש ינואר 2024, כבר בזמן המלחמה, על כלל המשמעות הכלכלית, הסביבתית והאנרגטית שלה. הדיון העקרוני, שמהווה את הבסיס להיתר כבר התקיים, וזאת אף לפני הפסקת האש הנוכחית עם ארגון הטרור חיזבאללה. חברת נגה, השואפת לדחות את סיום הליך השימור הייתה מעורבת עמוקות בהליך מתן ההיתר הקודם, ולכן הטענות הנוכחיות הן תמוהות ביותר ומעלות שאלות קשות על הליכי קבלת ההחלטות במשק החשמל ובתוך משרד האנרגיה.

5. קיומו של דיון מחדש בשאלת תאריך היעד לסיום שימור יחידות 1-4 בתחנת הכוח אורות רבין מנוגד לצורך המהותי לסיים את עידן הפחם בישראל מטעמים של בריאות הציבור ועמידה.⁶ עצירת השימוש בפחם היא מחויבת המציאות כדי למתן את הקטל ההמוני מזיהום אוויר שגובה יותר מ-2,500 קורבנות בשנה (וזאת בהערכת חסר משמעותית הכוללת חישוב תמותה רק ממזהם אוויר בודד PM 2.5). לפי דו"ח מצב המדינה של מכון טאוב לשנת 2022, רמות החשיפה לזיהום אוויר בישראל גבוהות ב-39% מהממוצע ב-OECD, פי שניים מאלו שבארצות הברית, ופי שלושה בערך מרוב מדינות סקנדינביה, אוסטרליה וקנדה.⁷ נכון להיום העלות החיצונית של הזיהום מגיעה לסכום אדיר של 38 מיליארד ש"ח בשנה.⁸

6. בנוסף, פחם הוא מקור משמעותי ביותר לפליטת גזי החממה בישראל. ניסיונה של חברת נגה מעורר חשש כבד לעמידה ביעדי הפחתת הפליטות עליהם החליטה ממשלת ישראל ולהתחייבויותיה הבינלאומיות של המדינה.⁹ ממשלת ישראל (ומשרד האנרגיה בתוכה) פועלת להעברת חוק אקלים, שאושר לפני מספר שבועות לקריאה שנייה ושלישית בוועדת הפנים והגנת הסביבה טרם הצבעה במליאת הכנסת. החוק מעגן לראשונה את יעדי הפחתת הפליטות של מדינת ישראל - 27% עד 2030.

7. אם השיקול הוא אכן גיוון מקורות האנרגיה בשל המצב הביטחוני - הרי שבמקום להתבסס על מתקנים ישנים וחשופים, יש לקדם פריסה של אנרגיות מתחדשות מבוזרות, קידום השקעות גדולות בהתייעלות אנרגטית תוך שילוב מסיבי של אגירה לרבות לצורך הסטת ייצור משעות הביקוש לשעות השפל, שיחזקו את החוסן והביטחון האנרגטי של ישראל. ויפה שעה אחת קודם. ובמילותיו של המדען הראשי לשעבר במשרד האנרגיה גדעון פרידמן, ביחס לתרחיש העלטה: "יש לפעול להקמת מאות מרכזי אנרגיה מתחדשת אזוריים שימשינו לפעול גם בעת השבתה של שאר הרשת, ולחזק את פרישת האנרגיה המתחדשת בתכנית הרב שנתית".¹⁰

8. אנחנו מפצירים בכלל הגורמים להסיר לאתגר את הרעיון הבעייתי לדחות את סגירת התחנות הפחמיות, ולפעול למען האינטרס הציבורי: להפסיק את השימוש בפחם כמתוכנן, ובמקביל להיערך באופן אינטנסיבי לפריסת אנרגיות מתחדשות ואגירה.

בברכה,

מגמה ירוקה

NZO

החברה להגנת הטבע

גרינפיס ישראל

⁶ מוסטקי, ע' ואשכנזי, ש'. (2024, אפריל). [עידן הפחם בייצור חשמל בישראל לא יסתיים בקרוב](#). כלכליסט.
⁷ אשכנזי, ש'. (2022, דצמבר). ["מכון טאוב: התמותה מזיהום אוויר בישראל צפויה לעבור את הממוצע ב-OECD"](#). כלכליסט.

⁸ אשכנזי, ש'. (2024, אוגוסט). [פחות גזי חממה. יותר חומר רעיל: כמה עלה לנו זיהום האוויר](#). כלכליסט.
⁹ The State of Israel. (2021, July). [NDC - Nationally Determined Contribution submitted to UNFCCC](#).

¹⁰ פרידמן, ג'. (2024, יולי). [תרחיש עלטה? יש מה לעשות](#). כלכליסט.